

Ίστορικά - Έθνικά

■ Δέν είναι έφεύρημα του «έλληνικού ρομαντισμού του 19ου αιώνα»

Ίστορική διάρκεια του Έλληνικού Έθνους* Τεκμηριωμένη Απάντηση

Κύριε διευθυντά·

Παλλάδιο ήθικò τών Έλλήνων τής γενεᾶς μου, ή έπί αιώνες πολλοὺς παρουσία του Έλληνικού Έθνους στήν ιστορία τής ανθρωπότητας, από τους πρò Χριστου χρόνους έως τήν έποχή μας και με συμβολή μεγαλουργò κάποτε, άμφισβητείται και πάλι, από Έλληνες τώρα μάλιστα, και χαρακτηρίζεται έωλο θεώρημα, γέννημα του έλληνικού ρομαντισμού του ΙΘ' αιώνα, είτε κατασκεύασμα ιδεολογικò τής εκπαιδευτικής πολιτικής του νεοσύστατου κράτους.

Δέν κατονομάζω πρόσωπα, έφόσον άδυνατῶ νά τὰ έπαινεσω. Δέν άνέχομαι όμως τήν οικτρή αυτή απάρνηση τής ιστορικής αλήθειας, συνοδευμένη, άλλωστε, και από τήν άξίωση νά εισαχθεί στα διδακτικά βιβλία τής Ίστορίας.

Έπικαλοῦμαι, λοιπόν, τὰ έξής πρòς τους διδασκάλους τής Ίστορίας ή και πρòς τò Παιδαγωγικò Ίνστιτούτο:

1. Ο φιλόσοφος Πλήθων, στòν 15ο αιώνα, είχε ζητήσει, πρìν από τήν Άλωση, ó τελευταίος Αυτοκράτωρ τής Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, Κωνσταντίνος Παλαιολòγος, νά ανακηρυχθεί Βασιλεὺς τών Έλλήνων, ώστε και νά συμμορφωθεί πρòς τήν ιστορική τότε πραγματικότητα.

2. Ο πρῶτος μετὰ τήν Άλωση Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, άπευθυνόμενος στους Μοναχούς τής Πάτμου, τονίζει πρòς αυτούς, ότι με τήν περίσωση τών εύρισκομένων στή Μονή χειρογράφων τής Αρχαίας Έλληνικής Γραμματείας συμβάλλουν στήν έπιβίωση του ύπόδουλου Γένους.

3. Ο Ίανδος Λάσκαρις και άλλοι Έλληνες λόγιοι στην Ίταλία, πολύ πριν από τον 19ο αιώνα, όχι μόνο διδάσκουν τα κείμενα των αρχαίων Έλλήνων, αλλά και με αμείωτο ζήλο επιδιώκουν να προκαλέσουν πολεμική επιχείρηση των Δυτικοευρωπαίων για την απελευθέρωση των συγχρόνων τους Έλλήνων.

Από το Μοναστήρι της Πάτμου. Σιναιτικός Κώδικας με ελληνική γραφή.

4. Στον 17ο αιώνα, ο Έλληνας Έπισκοπος Βελιγραδίου έγραφε για τον σύγχρονό του φιλόσοφο Θεόφιλον Κορυδαλλέα, ότι δεν ύστερεί όχι μόνο των διάσημων τότε φιλοσόφων της Ίταλίας, αλλά και των ήμετέρων φιλοσόφων της αρχαίας εποχής.

5. Ο μέγας ζωγράφος Θεοτοκόπουλος, στον 17ο αιώνα, ονομάζεται για τους Ευρωπαίους «Έλ Γκρέκο», ο Έλληνας, με όσα ένδοξα υποβάλλει τότε ή λέξη αυτή, ενώ και υπενθύμιζε την ύπαρξη του Γένους των Έλλήνων, μεγαλουργού άλλοτε και υπόδουλου τότε.

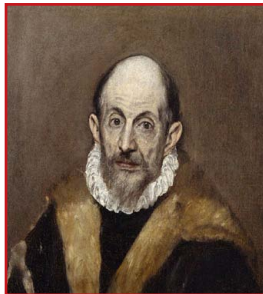
6. Αλλά και στον 18ο αιώνα, Έλληνες έμποροι και λόγιοι, που ζούσαν και δρούσαν στις ευρωπαϊκές χώρες, ιδιαίτερα στη σημερινή Ρουμανία, διατηρούσαν άκμαίο το ελληνικό φρόνημά τους, μάλιστα ήκμαζαν τότε οι «Άδελφότητες» Έλλήνων στην Ίταλία και σε άλλες χώρες της Ευρώπης.

7. Ο Διονύσιος Σολωμός, στον Ύμνον εις την Έλευθερίαν, γραμμένον πριν να υπάρξει ακόμη ελληνικό ανεξάρτητο κράτος, όχι λοιπόν ως φερέφωνο της εκπαιδευτικής πολιτικής του, αναφέρεται σε «περασμένα μεγαλεία» και χαρακτηρίζει «σαν πρώτα άντρειωμένη» την ελευθερία, δηλαδή έμπνέεται από την ιστορική διάρκεια του Έλληνικού Έθνους.

8. Ο φιλελληνισμός, το υπέροχο αυτό κίνημα των ήθικα αισθαντικών Ευρωπαίων και Άμερικανών, έξηγιείται μόνο από την

Ίανδος Λάσκαρις.
(1445-1535)

Δομήνικος Θεοτοκόπουλος, (1541-1614)

Διονύσιος Σολωμός.
(1798-1857)

πεποίθησή των, ὅτι ἓνα μεγα-
λουργὸ στοὺς ἀρχαίους χρό-
νους ἴθνος ἔχει ἐξεγερθεῖ γιὰ
τὴν ἀπόσπηση τῆς ἐπὶ αἰῶνες
δουλείας του.

9. Ἐκφραστικότατο εἶναι καὶ
ὅ,τι διακήρυξε ὁ ραδιοσταθμὸς

τῆς Μόσχας τὸν Νοέμβριο τοῦ 1940: **Οἱ** Ἕλληνες στὴν Πίν-
δο ἔγραψαν νέον Μαραθῶνα. **Καὶ** ὁ ρωσικὸς φιλελληνισμὸς
ὑπάρχει ἔντονος ἤδη ἀπὸ τὸν δέκατο ὄγδοο αἰῶνα.

10. Δὲν πρέπει νὰ παραγνωρίζεται ἡ συγκινητικὴ ἀντοχὴ
τοῦ ἑλληνικοῦ φρονήματος συμπαγῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν
ὑπὸ ἐξουσία τουρκικὴ ἐπὶ αἰῶνες σὲ περιοχὲς τῶν ἐσχατιῶν
τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ ἰδιαίτερα τοῦ Πόντου, ὅπου ἡ τοπικὴ
ἑλληνικὴ γλῶσσα διατήρησε χαρακτηριστικὰ στοιχεῖα τῆς
ἀρχαίας ἑλληνικῆς πολὺ ἐκδηλα.

Ἡ διαχρονικὴ συνέχεια τοῦ Ἑλληνικοῦ ἴθνου, λοιπόν, εἶναι
διάτορα μαρτυρημένη ἀπὸ τὴν ἱστορικὴ πραγματικότητα καὶ
δὲν εἶναι ἀπλῶς ἐφεύρημα τοῦ «ἑλληνικοῦ ρομαντισμοῦ τοῦ
19ου αἰῶνα», πρὸς ἰδεολογικὴ στήριξη «ἐθνικῶν ἐπεκτατι-
σμῶν», ὅπως ἐπιπόλαια γράφεται σὲ πρόσφατο δημοσίευμα.
Στὸν 19ο αἰῶνα συζητήθηκε ἀπλῶς ἡ «διαχρονικὴ συνέχεια
τοῦ ἑλληνικοῦ ἴθνου» μὲ ἀφορμὴ τὴν ἀμφισβήτησή της ἀπὸ
μὴ Ἕλληνες. **Π**ρὶν δὲν συζητοῦσαν γι' αὐτήν, καθὼς δὲν συζη-
τεῖ κανεὶς γιὰ τὰ δεδομένα καὶ αὐτονόητα.

Οἱ πολέμοι τῆς ἱστορικῆς ἀλήθειας γιὰ τὴν ἀδιάκοπη ἐπὶ
αἰῶνες πολλοὺς ὑπαρξὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἴθνου δὲν ἐπιτρέ-
πεται νὰ συγχέουν τὴν λεγόμενη συχνὰ «προγονοπληξία»
μὲ τὴ νηφάλια ἐπίγνωση ἀπὸ τοὺς σημερινοὺς Ἕλληνες τῶν
ἀρχαιότατων ἐθνικῶν τίτλων τους, ἐμπνευστικὴ μᾶλλον
πρὸς ἐθνικὴ ἀξιοπρέπεια ἢ καὶ ὑποκινητικὴ σὲ προσπάθεια
γιὰ ἱστορικὴ μεγαλουργία. **Σ**τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνες διάχυτη
κατὰ Ἡρόδοτον ἦταν ἡ πίστη ὅτι «ἀπεκρίθη ἐκ παλαιτέρου
τοῦ βαρβάρου ἴθνεος τὸ ἑλληνικόν, ἐὸν καὶ δεξιώτερον καὶ
ἡλιθίου εὐθηεῖς ἀπηλλαγμένον μᾶλλον». **Ἡ** πίστη αὐτὴ ὁμως
δὲν τοὺς ἐμπόδισε νὰ μεγαλουργήσουν.

Κωνσταντῖνος Δεσποτόπουλος
Ἀκαδημαϊκὸς
πρώην ὑπουργὸς Παιδείας

(*) Ἐφημερ. «Καθημερινή», 28.1.2010. • Ἐπιμέλ. ἡμετ.